

PRIM MINISTRU

Doamnă vicepreședinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul Administrativ, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru schimbarea regimului juridic al unor morminte de război*, inițiată de domnul deputat AUR George Nicolae Simion împreună cu un grup de parlamentari AUR (**Bp.558/2022**).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare declararea mormintelor de război grupate în cimitire de onoare, ca bunuri de interes național și trecerea acestora din domeniul privat al statului, respectiv din domeniul public al unităților administrativ-teritoriale, în domeniul public al statului și în administrarea Ministerului Apărării Naționale.

II. Observații

1. În România, regimul juridic al mormintelor și operelor comemorative de război românești și străine este reglementat prin prevederile *Legii nr. 379/2003 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război, cu modificările și completările ulterioare*.

Astfel, conform prevederilor art. 1 din acest act normativ, mormintele și operele comemorative de război românești, precum și cele străine situate pe teritoriul României sunt considerate așezăminte social-culturale, fiind supuse regimului juridic stabilit de această lege. De asemenea, potrivit art. 10 din aceeași lege, în cazul în care imobilul pe care se află dispuse morminte și opere comemorative de război nu are

proprietar cunoscut, obligațiile ce decurg din *Legea nr. 379/2003*, revin autorităților administrației publice locale sau centrale, după caz, din unitatea administrativ-teritorială pe al cărei teritoriu este situat imobilul.

Precizăm că unele dintre cimitirele de onoare au statut de monumente istorice, fiind înscrise în Lista monumentelor istorice a Ministerului Culturii, aspect reglementat de prevederile *Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, cu modificările și completările ulterioare* și de prevederile art. 6 din *Legea nr. 379/2003*.

Potrivit art. 26 lit. a) și b) din *Legea nr. 379/2003*, Oficiul Național pentru Cultul Eroilor (ONCE) din cadrul Ministerului Apărării Naționale (ONCE) organizează sistemul național de cercetare și evidență a mormintelor și operelor comemorative de război, românești și străine, aflate pe teritoriul României și ține evidența centralizată a acestora, în timp ce dispozițiile art. 36 și art. 37 din același act normativ, reglementează obligația consiliilor județene de a ține evidența centralizată a mormintelor și operelor comemorative de război situate pe teritoriul județului, respectiv obligația consiliilor locale ale comunelor și orașelor de a ține evidența detaliată a mormintelor și operelor comemorative de război situate pe raza lor teritorială.

Totodată, potrivit art. 4 lit. b) din *Regulamentul de organizare și funcționare a Oficiului Național pentru Cultul Eroilor*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 635/2004*, ca organ de specialitate al administrației publice centrale, ONCE îndeplinește și funcția de consiliere, sprijin și control al autorităților publice centrale și locale, al persoanelor fizice și juridice în aplicarea corectă a prevederilor legale în domeniul său de activitate.

2. Apreciem că reglementarea propusă are caracter derogatoriu de la prevederile *Legii nr. 379/2003*, aceasta fiind de natură să creeze premisele unor vicii de neconstituționalitate în raport cu prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție, potrivit căruia „În România, respectarea (...) legilor este obligatorie”.

În acest sens, învederăm faptul că în jurisprudența instanței de contencios constituțional rezultă că „Deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, Curtea constată că prin reglementarea acestora legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel,

respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară. Totodată, trebuie avute în vedere și dispozițiile constituționale ale art. 142 alin. (1), potrivit cărora „Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției” și pe cele ale art. 1 alin. (5) din Constituție, potrivit cărora, „în România, respectarea (...) legilor este obligatorie”.

Totodată, cu privire la soluțiile de la art. 1 alin. (2) din inițiativa legislativă prin care se preconizează transferul interdomenial și intradomenial al bunurilor vizate de inițiativa legislativă („*trecerea în domeniul public al statului a mormintelor aflate în domeniul privat al acestuia, precum și a celor aflate în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale și darea acestora în administrarea Ministerului Apărării Naționale*”), învederăm că se aduce atingere art. 1 alin. (4) și (5) din Constituție, referitoare la principiul separației și echilibrului puterilor în stat, precum și la principiul legalității, respectivele operațiuni efectuându-se potrivit prevederilor *Codului administrativ*.

Astfel, potrivit art. 361 alin. (1) din *Codul administrativ*, „*trecerea unui bun din domeniul public al statului în domeniul privat al acestuia se face prin hotărâre a Guvernului, dacă prin lege nu se dispune altfel*”.

Totodată, potrivit prevederilor art. 293 alin. (1) din același act normativ, „*trecerea unui bun din domeniul public al unei unități administrativ-teritoriale în domeniul public al statului, se face, la cererea Guvernului, prin hotărâre a consiliului județean, respectiv a Consiliului General al Municipiului București sau a consiliului local al comunei, al orașului sau al municipiului, după caz*”.

În plus, învederăm că procedura de dare în administrarea Ministerului Apărării Naționale a bunurilor în cauză, ar rezulta că se face de drept în temeiul legii, ceea ce contravine, de asemenea, principiului separației puterilor în stat, autoritatea executivă având competențe cu privire la administrarea bunurilor proprietății publice a statului.

3. Conform prevederilor art. 26 lit. Ț) din *Legea nr.379/2003*, ONCE controlează respectarea regimului juridic al mormintelor și operelor comemorative de război, aplică sancțiunile prevăzute la art. 48 din legea menționată, sau sesizează, după caz, autoritățile abilitate de lege, atunci când regimul acestora este încălcat. În acest sens, menționăm că pe teritoriul României sunt peste 10.500 de morminte și opere comemorative de război, dintre care aproximativ 2500 morminte de război, ONCE

desfășurând anual misiuni de control în teren cumulativ în mai multe județe, în scopul acoperirii unei raze cât mai răspândite din teritoriul național.

Potrivit prevederilor art. 6 din *Legea nr. 379/2003*, mormintele și operele comemorative de război care sunt înscrise în Lista monumentelor istorice se supun regimului juridic stabilit prin *Lista nr. 422/2001* precum și dispozițiilor *Legii nr. 379/2003*, drept urmare modificările propuse ar fi trebuit să aibă în vedere ambele acte normative.

Totodată, demersul legislativ propus de inițiatori ar atrage după sine necesitatea efectuării de amendări și asupra altor acte normative, de ex. *Hotărârea Guvernului nr. 635/2004 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Oficiului Național pentru Cultul Eroilor*, *Acordurile Internaționale bilaterale în domeniul comemorativ încheiate de Guvernul României*.

4. Prevederile art. 10 din *Legea nr. 379/2003* conferă deja atribuții autorităților administrației publice locale sau centrale, din unitatea administrativ-teritorială, pe al cărei teritoriu se află dispuse morminte și opere comemorative de război, al căror proprietate nu este cunoscut.

5. Activitatea de avizare de către ONCE a intervențiilor asupra mormintelor și operelor comemorative de război, care derivă din atribuțiile sale, va fi obstrucționată și îngrădită, fapt care ar conduce la limitarea gestionării eficiente și corespunzătoare a regimului mormintelor și operelor comemorative de război românești și străine de pe teritoriul național, drept pentru care statul român nu ar putea să-și îndeplinească atribuțiile prevăzute în tratate, în mod corespunzător.

Administrarea de către Ministerul Apărării Naționale, prin ONCE a mormintelor și operelor comemorative de război, așa cum se propune prin demersul legislativ, ar conduce la imposibilitatea exercitării atribuțiilor acestei instituții privind aplicarea de măsuri coercitive dacă sunt constatate contravenții în ceea ce privește protejarea, amenajarea și întreținerea acestor bunuri.

Precizăm că prin adoptarea *Legii nr. 379/2003*, legiuitorul a avut în vedere complexitatea activităților în domeniul mormintelor și operelor comemorative de război drept pentru care obligațiile au fost atribuite mai multor instituții ale statului și nu unei entități așa cum se propune prin inițiativa legislativă.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.

Cu stimă,

Nicolae-Ionel CIUCĂ

PRIM-MINISTRU

Doamnei senator Alina-Ștefania GORGHIU
Vicepreședintele Senatului